

Utskottets förmenande, Riksdagen befogad anledning att hos Konungen göra en sådan framställning, som motionären begärt.

På dessa skäl får Utskottet hemställa,

att Herr G. Janssons förenämnda motion må
lemnas utan afseende.

Stockholm den 18 Februari 1884.

På Utskottets vägnar:

AUG. BOKSTRÖM.

N:o 7.

Ank. till Riksd. Kansli den 22 Febr. 1884, kl. 2 e. m.

*Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 4,
i anledning af väckt motion angående förändrad lydelse
af § 16 i Kongl. förordningen den 7 December 1883
om expeditionslösen.*

Uti en inom Andra Kammaren väckt och till detta Utskott hänvisad motion, N:o 66, har Herr *Hans Andersson* föreslagit, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att sista stycket af 16 § i Kongl. förordningen den 7 December sistlidet år måtte erhålla följande förändrade lydelse:

“Expedition, som begäres af annan än part, skall vara att tillgå genast eller sist inom fjorton dagar, så vida därför icke möter hinder, som det icke beror på expeditionshafvanden att undanrödja och om hvars

beskaffenhet han är skyldig att, om sådant begäres, utan ersättning lemna sökanden skriftlig uppgift. Dock bör vid utmätning, om borgenär eller gäldenär äskar protokoll öfver förrättningen, sådant protokoll senast nästa dag hållas honom till handa.“

Såsom skäl härför anför motionären:

“Enligt Kongl. Maj:ts förordning om expeditionslösen den 7 December 1883 § 16 sista delen skall »expedition, som begäres af annan än part, vara att tillgå genast eller så snart som möjligt».

Till sådan expedition läser utom andra handlingar vara att hänföra gravationsbevis. Af trovärdiga personer har jag erfarit, att ganska ofta, sedan gravationsbevis blifvit begärdt, oaktadt upprepade påminnelser, det dröjt länge, i två, tre, ja flere månader, innan beviset utlemnats. Att olägenhet och skada kan af detta uppstå, är väl uppenbart, och jag har mig bekant att fall inträffat, då den, som begärt men icke erhållit gravationsbevis förr än efter flere månaders väntan, i följd deraf ådragits rätt betydande ekonomisk förlust.

Vid köpeskillingsliqvid är i vanliga fall gravationsbevis en handling, som icke kan undvaras. Att nödgas vänta derpå i månader måste ej sällan medföra svåra olägenheter vare sig för köpare eller säljare eller möjligen för begge.

Då lån sökes mot inteckning i fast egendom, är gravationsbevis oundgängligt. Erhålles det först efter väntan i flere månader, torde ej sällan, till skada för den sökande, tillfället till låns erhållande hafva gått förloradt. Liknande förhållande med det nu om gravationsbevis anförda läser väl gälla med hänsyn till än flera expeditioner, som begäras af annan än part.

Stadgandet, att sådan expedition skall vara att tillgå genast eller så snart som möjligt, synes mig icke vara nog bestämdt för att bereda den skyndsamhet med expeditionens utlemnande, som lagstiftarne tvifvels utan afsett, och dessutom allmänhetens intresse kräfver. En tjänsteman, som dröjer i månader med utfärdande af gravationsbevis eller annan till samma slag af expedition hänförlig handling, kan ju föregifva hinder af andra tjänsteåligganden, som väl aldrig helt och hållet saknas, och dermed åtminstone i de flesta fall undgå ansvar för försumlighet. Jag föreställer mig derföre, att lämpligt och möjligt vore, om i lag stadgades någon viss tid, inom hvilken begärd expedition borde utlemnas, allenast med undantag för de utan tvifvel mycket sällsynta fall, då för expeditionens uppsättning mött hinder, som det icke berott på tjänstemannen att undanrödja. Ett sådant stadgande skulle, föreställer jag mig, icke vara till olägenhet för den ordentlige, pligtrogne tjänstemannen, som tager hänsyn till allmänhetens gagn och väl inser, att han

icke vinner något i tid genom att uppskjuta med ett arbete, som i allt fall måste göras.

Den försumlige tjänstemannen deremot skulle af stadgandet lära att bättre förstå hvad som är hans af lagstiftarne åsyftade pligt, och den stora allmänheten undgå olägenheter, som icke sällan följa af väntan i månader på ett gravationsbevis eller annan begärd expedition.“

Emot de i förutvarande Kongl. förordning om expeditionslösen befintliga bestämmelserna derom, att beslut, som icke utgifves efter anslag eller muntligen meddelats, bör »utan uppskof» erhållas, och att sådan expedition i allmänhet, som endast på särskild begäran utfärdas, skall »genast eller så snart som möjligt är» tillhandahållas, och hvilka bestämmelser blifvit bland nu gällande stadganden bibehållna, hafva utsedde komiterade anmärkt, att bestämmelser af en dylik sväfvande natur lätteligen kunde gifva anledning till obehörig tidsutdrägt, och hafva de ansett sig böra föreslå, att för begge de omförmälda fallen ett bestämdt rådrum af trettio dagar, hvaröfver expeditionen icke må fördröjas, skulle bestämmas.

Enligt hvad Utskottet inhemtat, har Kongl. Svea Hofrätt i underdånigt utlåtande den 16 Februari 1883 deremot erinrat, att — då å ena sidan för utfärdandet af expeditioner af dessa slag endast undantagsvis torde erfordras så lång tid som trettio dagar, och nämnda tidsbestämmelse således finge anses hafva tillkommit för angifvande af den yttersta gräns, hvaröfver med expeditions tillhandahållande ej må fördröjas, men det å andra sidan torde kunna i något fall inträffa, att denna tidrymd måste öferskridas — en sådan tidsbestämmelse synts olämplig, synnerligen som en dylik föreskrift möjligen kunde gifva anledning till den missuppfattning, att expeditionshafvande ansvarslost egde att under de bestämda trettio dagarne dröja med utlemnande af expedition, som genast eller inom jembörelsevis kort tid bort kunna tillhandahållas, i hvilken händelse föreskriften skulle hafva en motsatt verkan till den, som dermed åsyftas.

Af den om expeditionslösen den 7 December sistlidet år utfärdade Kongl. förordning, hvilken lemna de här ifrågavarande bestämmelserna oförändrade, framgår, att Kongl. Maj:t icke funnit sig böra fästa nådigt afseende vid komiterades förberörda förslag.

Utskottet kan emellertid icke finna annat, än att det af motionären här framställda förslaget är synnerligen behjertansvärdt. Om än, enligt nu gällande bestämmelser, en expeditionshafvande icke eger rätt att godtyckligt och utan laga ansvar såsom för tjänstefel fördröja utfärdandet af en begärd expedition, så är det dock i de allra flesta fall för den enskilde parten omöjligt att bevisa tillvaron af ett obehörigt

dröjsmål, vare sig detta räcker i en, två eller tre månader, och är han sålunda tvungen att låta sig nöja med expeditionshafvandens uppfattning om hvad som med »så snart som möjligt är» rätteligen skall förstås. En bestämd tidsgräns, utöfver hvilken begärd expeditions utfärdande ej borde få fördröjas, är, såsom komiterade äfven medgifvit, af ett verkligt behof påkallad, och då Kongl. Svea Hofrätt med sin sakkunskap vitsordat, att endast undantagsvis en så lång tid som trettio dagar erfordras för en expeditions utfärdande, så har Utskottet ansett sig böra för sin del biträda motionärens förslag, synnerligen som bestämmelsen deri »såvida derför icke möter hinder, som det icke beror på expeditionshafvanden att undanrödja» bör komma att förhindra, att expeditionshafvande genom en sådan bestämmelse förpligtas att fullgöra det omöjliga.

Med stöd af hvad Utskottet sålunda anfört hemställes vördsamt,

att Herr Hans Anderssons förberörda motion måtte bifallas.

Stockholm den 18 Februari 1884.

På Utskottets vägnar:

AUG. BOKSTRÖM.

Reservationer:

af Herr *Bokström*: "I likhet med Utskottet, motionären och de komiterade, som under den 30 September 1882 till Statsrådet och Chefen för Civildepartementet, i egenskap af tillkallade sakkunniga biträden, afgifvit förslag till förordning angående expeditionslösen, anser jag bestämmelsen derom, att expedition skall "genast eller så snart som möjligt är" tillhandahållas, vara af den sväfvande natur, att den samma lätteligen kan gifva anledning till obehörig tidsutdrägt, hvilket ock, enligt hvad från flera olika håll försports, icke så sällan visat sig

vara förhållandet. En sådan tidsutdrägt kan för den som begärt expeditionen medföra oersättliga förluster, och då expeditionsstadgan i fråga om expedition, som begäres af annan än part, icke med bestämdhet angifver, när en sökande har rätt att fordra den samma, så är sökanden nästan helt och hållet beroende af det tillmötesgående, han kan finna hos expeditionshafvanden, och detta *kan*, beroende på olika expeditionshafvandes uppfattning om hvad som med "så snart möjligt är" bör förstås, vara litet nog.

Enligt mitt förmenande skulle det för den här af intresserade allmänheten vara synnerligen välkommet, om någon viss, lämplig termin, då en sökande med bestämdhet kunde påräkna att få utbekomma den expedition han begärt, blefve bestämd, men då utfärdandet af åtskilliga expeditioner förutsätta ett sorgfälligt genomgående af vidlyftiga handlingar, hvilket icke alltid kan, då sådan expedition begäres, genast företagas, utan att andra icke mindre maktpåliggande tienstegöromål åsidosättas, och då det för den sökande måste anses vara af allra största vigt att expeditionshafvanden för en begärd expeditions ordentliga och noggranna utfärdande till sitt förfogande eger så mycken tid, som dertill verkligen erfordras, så torde nämnda termin icke böra allt för knappt tillmätas.

Behovvet af det föreslagna tillägget: "Såvida därför — — skriftlig uppgift", synes icke vara hvarken af motionären eller Utskottet motiveradt. För min del finner jag detta tillägg obehöfligt. Att en expeditionshafvande icke är pligtig utfärda en expedition, då därför möter hinder, som det icke beror på honom att undanrödja, behöfver nemligen icke särskildt stadgas, och på annat ställe i förordningen bestämmes, att bevis om att begärd expedition icke utbekommit skall utan lösen till vederbörande utfärdas.

På dessa skäl, och då de komiterade, hvilka såsom sakkunnige biträdt Statsrådet och Chefen för Civildepartementet med upprättandet af förslag till nu gällande expeditionstaxa, ansett, att en sådan termin, som här blifvit ifrågasatt, lämpligen kunde till trettio dagar bestämmas, anser jag för min del, att Herr Hans Anderssons förenämnda motion endast så till vida bör bifallas,

att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse till Konungen anhålla, att sista stycket af § 16 i Kongl. förordningen den 7 December 1883 om expeditionslösen måtte erhålla följande förändrade lydelse:

"Expedition, som begäres af någon annan än part, skall vara att tillgå genast eller så snart som

möjligt är och *senast inom trettio dagar*. Dock bör vid utmätning, om borgenär eller gäldenär äskar protokoll öfver förrättningen, sådant protokoll *senast nästa dag hållas honom till handa.*“

af Herr *Lundberg*: “Med afseende å Svea Hofrätts, i Utskottets utlåtande åberopade, den 16 Februari 1883 afgifna yttrande, i enlighet hvarmed 16 § af Kongl. Maj:ts den 7 nästlidne December utfärdade förordning om expeditionslösen blifvit affattad, och då sålunda frågan om stadgande af viss tid för tillhandahållande af expeditioner, som begäras af annan än part, nyss varit föremål för Kongl. Maj:ts pröfning, samt det icke tyckes vara skäligt föreskrifva, att i domsagor, der expeditioner öfver inteckningar, som sökas vid början af ting, icke skola finnas att tillgå förr än vid tingets slut eller en månad eller derutöfver efter inteckningarnes sökande, samtidigt begärda gravationsbevis böra vara utfärdade inom fjorton dagar eller innan häradsrättens inteckningsprotokoll blifvit fullständigt uppsatta, fastän hvarje häradshöfding, hvilken behörigen uppfyller sin pligt att såsom “en god domare laga efter lägligheten“, nog ock lärer inom den kortare tid, som vanligen härutinnan i städerna åtgår, meddela särskildt angelägna gravationsbevis, anser jag mig icke kunna tillstyrka, att Herr Hans Anderssons ifrågavarande motion må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.”